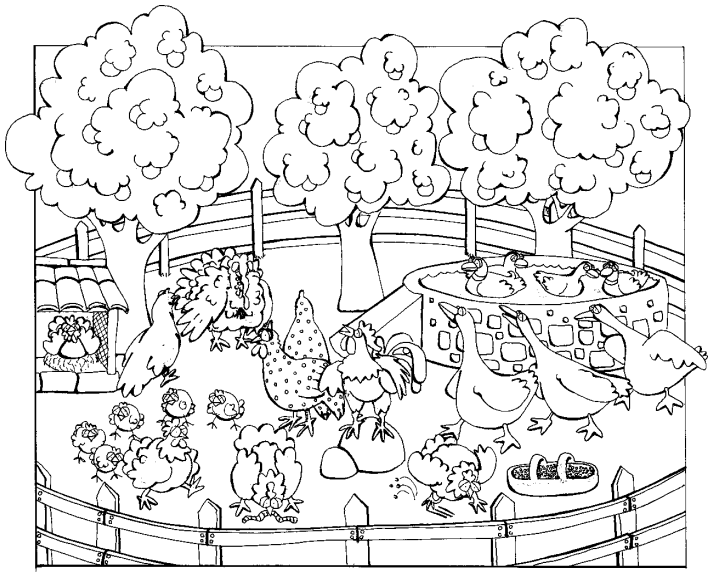

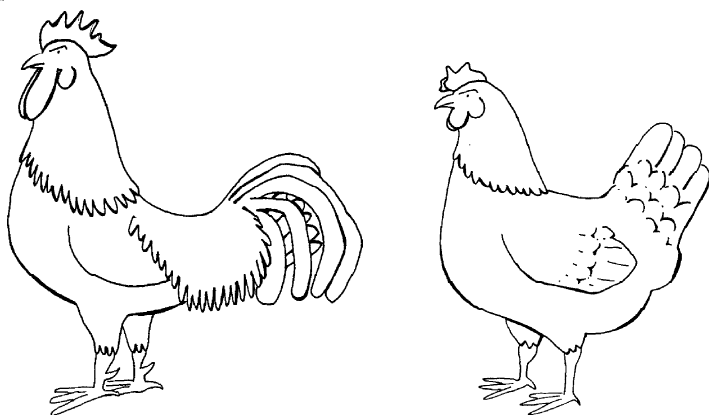
L'aviram

Index

El gall i la gallina	3
La faraona	6
L'indiot	8
El paó	11
El coll blau.....	14
L'oca	16
Vocabulari.....	18
Bibliografia.....	19

D'on vénen?

Els galls (*Gallus gallus*) i les gallines (*Gallus domesticus*) pertanyen al grup de les gal·linàcies i són descendents de la gallina mediterrània. A Mallorca ja n'hi havia a l'època talaiòtica.

Com són?

Les gallines i els galls són un dels animals domèstics més coneguts i més fàcils d'identificar. . Quan són de raça petita anomenam a la femella **quica** i al mascle **quic**.

El plomatge d'aquestes aus és molt variat: n'hi ha que el tenen blanc, marró, negre, de favat (que tenen plomes de diferents colors), ...Hi ha gallines de moltes races: mallorquina, italiana, holandesa, menorquina, ...i un bon grapat de races americanes.

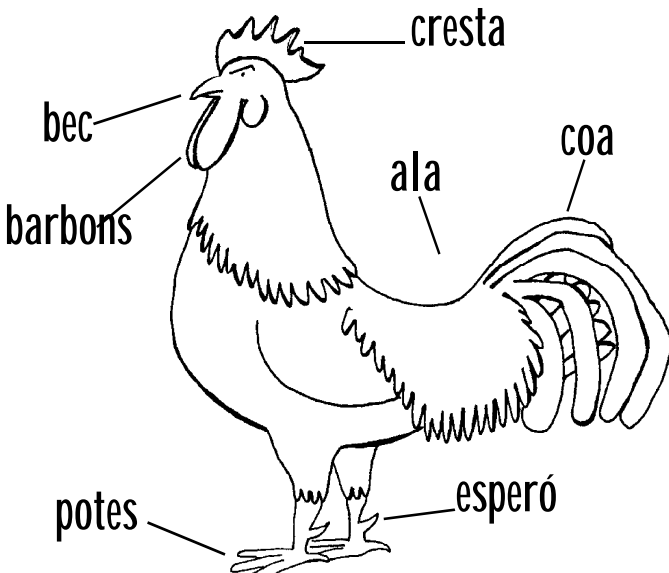
Com són el mascle i la femella?

Les gallines i els galls són fàcils de diferenciar : el mascle és

El gall i la gallina

més gros que la gallina, té els colors molt més vius i vistosos; el cap és més gros que el de la gallina i té una cresta, unes orelles i uns barbans molt més vistosos i grossos que els de la gallina. El mascle té el cos més esvelt que el de la femella, les plomes de la part del gavatx són més lluyentes i esponoroses que les de la femella així com també les plomes de la coa que són més llargues, de colors més vius i corbades. A les potes dels mascles quan aquests comencen a ésser adults, les surten els esperons que, arribat el moment, empraran per galantejar davant la femella fent-los-se fregar per l'ala estesa i, si ve el cas, feran ús d'ells per defensar-se d'altres mascles.

Com es reproduïxen?

Les gallines ponen tot l'any, encara que tenen unes èpoques

en que són més fèrtils. Els ous són de color blanc o roig. L'època normal de reproducció és durant la primavera i l'estiu. La femella sol covar aproximadament una dotzena d'ous que neixen al cap de vint-i-un dies. Els pollets són nidífugs. La mare amb el seu plomatge i les seves ales els protegeix dels perills així com del fred i de les soleades. També, com succeeix amb les demás aus la mare els encona (ensenya a menjar).

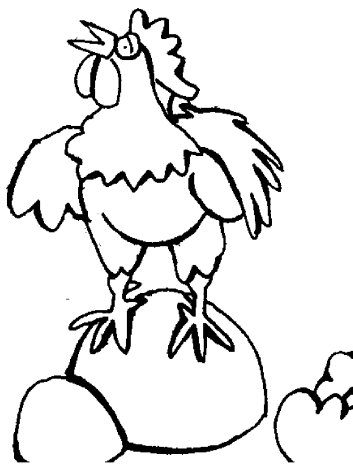
Què mengen?

Aquestes aus s'alimenten principalment de gra, encara que solen menjar de tot.

Quins sons fan?

Els galls i les gallines emeten sons diferents. Els mascles tenen dues formes de fer -ne: quan estan quiets i pendents de les femelles emeten un so fluix característic; en altres moments, sobretot per fer-se notar, emeten un cant molt prim i més llarguer que normalment és contestat per altres galls de la zona.

Aquest tipus de cant tan el fan de dia com de nit i ,sobretot, a trenc d'alba. La femella fa tres tipus de sons: **l'escainar**, que ho fa quan ha posat un ou o si fuig assustada;; **el cloquejar** que ho fa a l'època en que cova quan s'aixeca per anar a menjar i se'n torna a covar i un altre so és el que emet quan té polls i els ensenya a menjar .

D'on vénen?

La **faraona** (*Numida meleagris doméstica*) és originària d'Àfrica.,on encara hi viuen algunes espècies salvatges.

Com són?

Encara que sigui domèstica es mostra molt esquiva amb les persones . El color del plomatge és variat, n'hi ha que el tenen d'un to blavós obscur, altres el tenen blanc i altres el tenen de color gris. Ara bé, tinguin el color que tinguin totes tenen repartits per tot el seu plomatge molts de puntets de color blanc.

Com són el mascle i la femella?

Contràriament a altres tipus d'aus, la diferència entre el mascle i la femella a simple vista és mínima, solament en el cap es pot veure la diferència. El mascle té la cresta (que en el cas de les faraones és dura com una banyeta),

el cap, el bec i els barbons més grossos que la femella; així com també, tot el seu conjunt, és més gros que el de la femella.

Com es reproduïxen?

La femella construeix el niu a ran de terra i posa un nombre aproximat de vint ous. Aquests són més petits que els de la gallina domèstica i d'un color marró amb piquetons molt petits. La incubació dura entre vint-i-sis i vint-i-vuit dies i quan els pollets neixen ja són nidífugs. A vegades tenen mal nèixer a causa de la closca que és molt dura i la tenen mala de rompre.

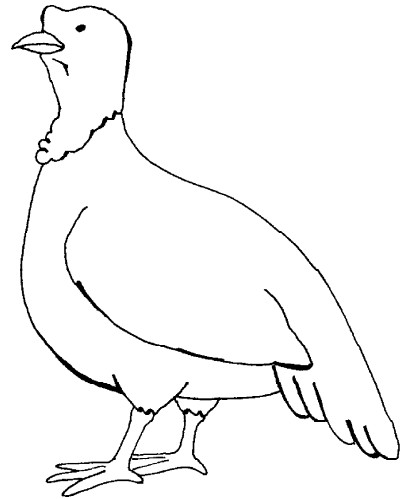
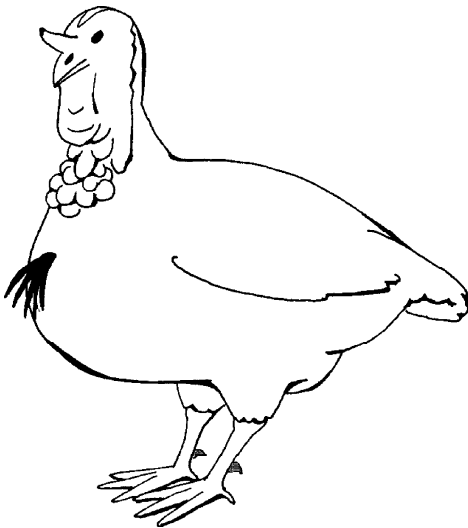
Què mengen?.

L'alimentació es bàsicament granívora encara que també mengen herba i insectes.

Quins sons fan?

Les faraones són molt escainadores. Quan veuen o senten alguna cosa estranya fan una cridanera sordatòria molt característica, tan de dia com de nit.

D'ón vénen?

Els **indiots** (*Meleagris gallopavo domestica*) domèstics són descendents de l'indiots salvatge que era oriund d'Amèrica. Els domèstics han heretat del salvatge la resistència a condicions desfavorables.

Com són?

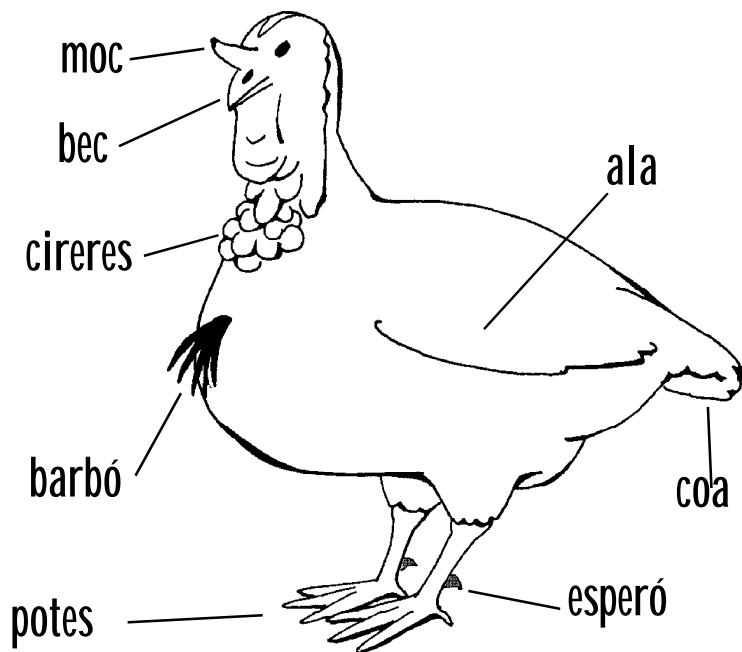
L'indiots és una de les aus domèstiques de més gros tamany. El color del plomatge dels indiots sol ésser blanc o negre. La pell del cap de l'indiots és vermella, blavosa i blanca.

Com és el mascle i la femella?

La diferència entre el mascle i la femella és molt notable. El mascle quasi sempre sol anar estufat, en canvi la femella no. Si ens hi fixam, és en el cap on hi ha més diferències;

més té la gorga molt desenvolupada i tot el seu voltant està recobert d'unes bolletes que s'anomenen les «cireres» de l'indiot. De sobre el bec li arranca una pell carnosa que té la propietat d'allargar-se i arrufar-se segons l'estat d'ànim de l'animal i que se coneix amb el nom de «moc» de l'indiot. Quan es troba irritat la sang flueix abundantment per la gorga, les cireres i el moc, tornant-se tot el cap de color vermell intens, en canvi quan està asustat o molt tranquil, la sang no hi flueix quasi gens, tornant-se el cap i les cireres gairebé de color blanc-rosat. Una altra característica que tenen els mascles és el «barbó» que els surt a l'altura del gavatx i sempre és de color negre tant en els indiots de plomatge blanc com en els de plomatge negre.

reprodueixen?

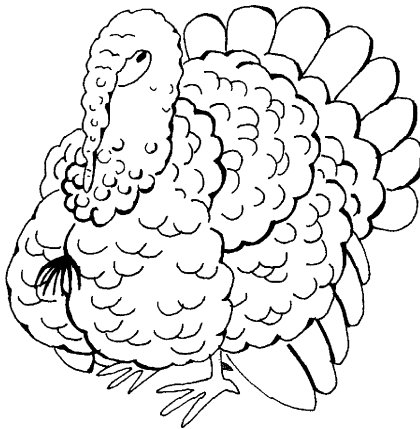
En arribar la primavera l'indiota comença la incubació dels ous que són grosses, blanquinosos i en puntets marronencs. Aquest període dura aproximadament quatre setmanes. Les indiotetes solen tenir un sentit maternal molt desenvolupat, tant és així que pràcticament durant tota la incubació permaneceix sobre els ous sense moure's i quan els indiotets han nascut les guia amb molta cura i seguretat.

Què mengen?

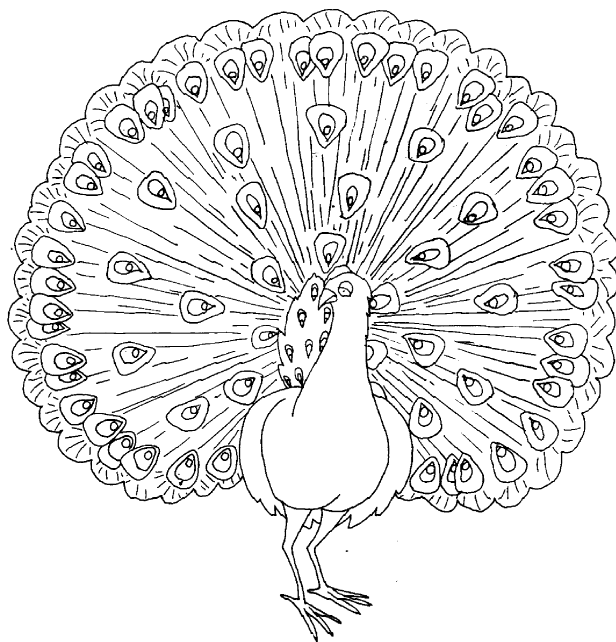
L'alimentació dels indiots és bàsicament granívora i herbívora.

Quins sons fan?

Els indiots fan dos tipus de sons. Si l'indiots està tranquil i estufat solament emet un so gutural sord provinent de l'expulsió d'aire del gavatx. En canvi, quan es troba irritat emet uns sons forts molt característics.

indiots estufat

D'ón vénen?

Els **paons** (*Pavo cristatus*) pertanyen a la família dels fasiànids. Són originaris d'Àsia, concretament del Ceilan i del sud de l'Índia. Foren els grecs i els romans que l'introduïren a Europa. Actualment és possible veure'n a zoològics, a algunes possessions i entre alguns pagesos.

Com són?

Els paons són unes aus de talla mitjancera. Les femelles són un poc més petites que els mascles i manco vistoses. Solen anar en guarda i els vespres dormen sobre les branques més altes dels arbres, manco en l'època de cria en que les paones dormen a terra cobrint amb les seves plomes als paonets.

Com és el mascle i la femella?

Els mascles i les femelles encara que tenguin aproximadament la mateixa talla, són diferents en plomatge, per la qual cosa és molt fàcil diferenciar-los.

Els mascles adults són fàcils de reconèixer degut al seu color blau metàl·lic que llueixen al cap, al coll i al pit. La part superior és d'un color grisenc, mentre que el plomatge de les ales i de la coa es combina entre gris i marró. Sobre el cap duen un plomall de color blau. No obstant aquesta varietat de colors vius, allò que més caracteritza als mascles són les llargues i vistoses plomes de la part baixa de l'esquena anomenades *ulls* pels rotlles que presenten. Aquestes plomes poden arribar a tenir una llargària de 130 cm. Cada any les muda; li comencen a sortir a mitjana tardor i li van creixent fins a mitjan mes de gener, per tenir-les a punt a finals d'hivern, a l'estiu, li cauen. Aquest tipus de plomes tenen com a principal funció la d'ésser desplegadas en forma de ventall durant les parades nupcials tant per fer fugir als demés mascles que hi pot haver al grup, com per enamorar a la paona; en aquest cas, quan té les plomes obertes en ventall, les frega produint un renou semblant a un *rum-rum*.

Com es reproduïxen?

En arribar la primavera la femella cerca un lloc tranquil, arrecerat i amagat per començar el niu, que fa en terra. Posa entre quatre i cinc ous de color blanquinós, i d'una grandària un poc més grossa que els ous d'ànnera blanca. Una vegada que ja ha fet la posta, comença a covar. La

incubació dura aproximadament trenta dies. Cada dia, quan s'aixeca i deixa el niu per anar a menjar ho sol fer amb un vol i emetent un so especial, com un «xiu - xiu» mentre vola.

Tan aviat com els paonets neixen, fugen del niu acompanyats de la mare que els passeja mentre cerquen menjar, generalment llavorettes, herbes i insectes. De petits, fins a ser surats, necessiten molt de la mare la qual els crida constantment amb un «piu - piu» molt plorós.

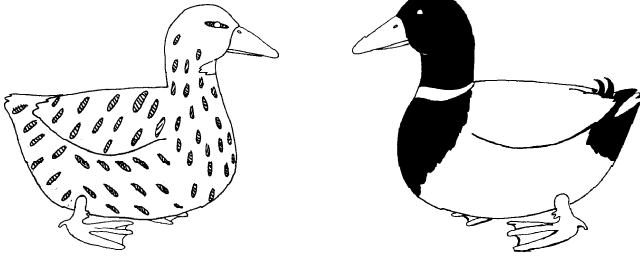
El color del plomatge dels paonets és totalment gris, com a marró, gairebé quasi tot el primer any. Solament els mascles es distingeixen de les femelles perquè en les ales treuen algunes plomes totalment marrons.

Què mengen?

Els paons s'alimenten de gra i herba, principalment.

Quins sons fan?

Els mascles tenen un escaïnar molt escandalós, sobretot coincidint en l'època de reproducció, fins i tot durant les nits. El so que emeten és molt semblant al plors d'un al.lot.

D'ón vénen?

L'ànnera domèstica pertany, a l'igual de l'oca, al grup de les anàtides. Les ànneres han estat domesticades a partir del coll blau salvatge.

Com són el mascle i la femella?

D'entre les ànneres domesticades, les que presenten unes diferències més pronunciades entre el mascle i la femella és el coll blau. La femella té un plomatge uniforme de color marró i a les ales hi té algunes plomes de color blau i blanc. El mascle, en canvi, té uns colors molt vistosos: el cap i el coll és de color blau -d'aquí el seu nom-, amb els raigs del sol i segons la posició que adopta l'ànnera, el color es torna verd; té un estret cinturó de color blanc que separa el coll del pit que és de color marró. La resta del plomatge combina els colors grisos, blancs i negres i sobre la coa té unes quantes plomes arrissades la qual cosa també el diferencia de la femella a l'igual de les ànneres de color blanc; el bec és de color verdós i les potes taronja.

Com es reprodueixen?

Sempre solen anar per colles i a la primavera s'aparellen. La femella construeix el nieró a ras de terra i comença a pondre els ous, en nombre aproximat d'una dotzena. Sol pondre un ou diari i els cobreix de plomes i plomissó. Els pollets nèixen al cap de vint-i-quatre o vint-i-cinc dies i el seu plomissó és de color obscur.

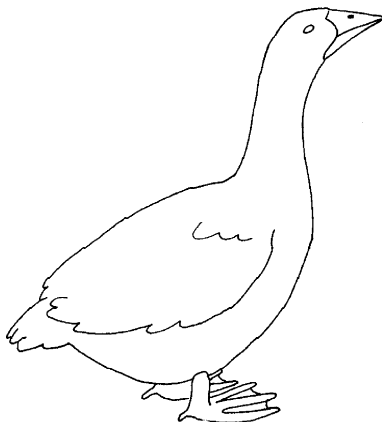
Què mengen?

L'alimentació de les ànneres domèstiques es basa principalment en el gra i el segó.

Quins sons fan?

Les ànneres emeten uns sons ben característics. La femella escaina més fort que el mascle i, sobretot, quan veu alguna cosa estranya o a l'època d'aparellament. Els mascles emeten un so fluix i sord.

D'on vénen?

L'oca domèstica (*Anser anser, domestica*) pertany al grup de les anàtides. La domèstica deriva de l'oca vulgar, anomenada també salvatge.

Com són?

El color del plomatge de les oques és, per excel·lència, fosc, encara que n'hi pot haver de blanquinoses. El bec i les potes són de color rosat.

Com és el mascle i la femella?

El mascle es diferencia de la femella perquè té el cos i el cap més gros.

Com es reproduïxen?

L'època de reproducció és durant la primavera. El mascle abans d'aparellar-se es mou fent cercles al voltant de la femella. Aquesta fa una posta d'aproximadament catorze ous en un niero que construeix en terra a base de tronquets,

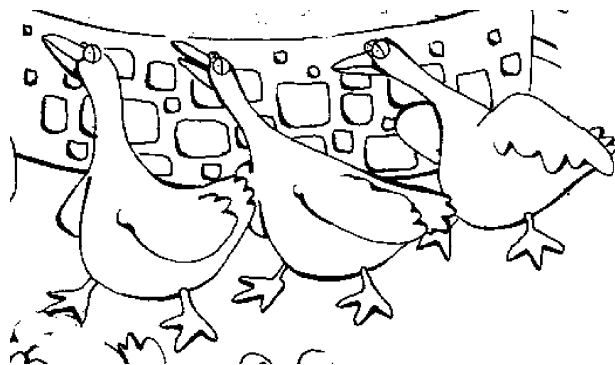
herba, ... Posa un ou aproximadament cada dos dies i després el cobreix amb part del material que ha emprat en la construcció del nieró. Quan arriba el moment de començar la incubació, s'arrabassa plomes i amb elles envolta tot el nieró. El període d'incubació dura aproximadament vint-i-nou dies. Quan les oquetes neixen, tenen el plomissó d'un color groc i queden en el nieró amb la mare durant alguns dies, mentrestant el mascle no se mou de devora la mare i les oquetes. Passats uns quants dies les oquetes comencen a sortir del nieró i sempre van acompanyades pels pares que en veure perill les protegeixen envoltant-les.

Quins sons fan?

Emeten un espècie de xiulet , estirant el coll per defensar-se i protegir els ous o els pollets.

Què mengen?

La seva alimentació es basa en ingerir herba, segó i gra.

VOCABULARI

Barbó: És un ramell de pels forts que surten a l'indiot mascle ben a l'indret del gavatx.

Barbons: Excrescència vermellosa que penja als galls a cada banda de bec.

Cresta: Excrescència carnosa que tenen damunt el cap algunes gal.linàcies, generalment més desenvolupada en els mascles.

Cireres: Excrescències carneses, rodonenques, que pengen a la gorga de l'indiot , degut que hi passa abundància de sang, i tenen un color molt vermellós que, juntament en la seva forma ens recorda les cireres.

Esperó: Apèndix punxegut que presenten a les extremitats alguns animals.

Excrescència: Formació de teixit que sobresurt de la superfície d'un òrgan o d'un altre teixit.

Gavatx: Dilatació en forma de bossa que presenta l'esòfag dels ocells i de les aus.

Moc de l'indiot: Carnositat que té sobre el bec i que pot estirar-se o arrufar-se segons l'estat anímic de l'animal.

Nidifug: Dit de l'ocell o au que, molt poc després de sortir de l'ou, és capaç de seguir els pares i d'aprendre a alimentar-se tot sol.

BIBLIOGRAFIA

-Foster, William G.

Fauna maravillosa.

1972 Ediciones Mundilibro, S.A. Barcelona

-***Gran Enciclopèdia Catalana***

1978 T. 11 Enciclopèdia Catalana, S.A.
Barcelona

-Hintnaus, J.

Atlas ilustrado de animales domésticos

1991 Editorial Susaeta, S.A. Madrid

-***Història Natural dels Països Catalans***

1994 T. 12 Enciclopèdia Catalana, S.A.
Barcelona

-Jacquemier, S.i Datta, J.

Com viuen els ocells

1979 Plaza & Janes, editors. Barcelona

-Resenbrink, H.

Maravillas de las aves

1973 Ivars Editores . València

